

Carta europeana a autonomiei locale*)

din 15/10/1985
Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 331 din
26/11/1997

*) Traducere.

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului European, semnatare ale prezentei Carte,
considerand ca scopul Consiliului European este de a realiza o uniune mai stransa intre
membrii sai, pentru a ocroti si pentru a promova idealurile si principiile care reprezinta
patrimoniul lor comun,
considerand ca unul dintre mijloacele prin care se atinge acest scop este incheierea de
acorduri in domeniul administrativ,
considerand ca autoritatile administratiei publice locale reprezinta unul dintre principalele
fundamente ale oricarui regim democratic,
considerand ca dreptul cetatenilor de a participa la rezolvarea treburilor publice face parte
din principiile democratice comune tuturor statelor membre ale Consiliului European,
convinse ca, la nivel local, acest drept poate fi exercitat in modul cel mai direct,
convinse ca existenta autoritatilor administratiei publice locale imputernicite cu
responsabilitati efective permite o administratie, in acelasi timp, eficienta si apropiata de
cetateni,
constiente de faptul ca apararea si intarirea autonomiei locale in diferitele tari ale Europei
reprezinta o contributie importanta la edificarea unei Europe fondate pe principiile democratiei
si ale descentralizarii puterii,
afirmand ca aceasta presupune existenta de autoritati ale administratiei publice locale
inzestrate cu organe decizionale, constituite democratic si beneficiind de o larga autonomie in
ceea ce priveste competentele, modalitatile de a le exercita si mijloacele necesare pentru
indeplinirea misiunii lor,
au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Partile contractante se angajeaza sa se considere legate de articolele urmatoare, in
modalitatea si in masura prevazute la art. 12 din prezenta Carta.

PARTEA I

ARTICOLUL 2

Fundamentarea constitutională si legală a autonomiei locale

Principiul autonomiei locale trebuie sa fie recunoscut in legislatia interna si, pe cat posibil,
in Constitutie.

ARTICOLUL 3

Conceptul de autonomie locala

1. Prin autonomie locala se intelege dreptul si capacitatea efectiva ale autoritatilor
administratiei publice locale de a solutiona si de a gestiona, in cadrul legii, in nume propriu si
in interesul populatiei locale, o parte importanta a treburilor publice.
2. Acest drept se exercita de consilii sau adunari, compuse din membri alesi prin vot liber,

secret, egal, direct si universal, care pot dispune de organe executive si deliberative care raspund in fata lor. Aceasta dispozitie nu aduce atingere, in nici un fel, posibilitatii de a recurge la adunari cetatenesti, referendum sau orice alta forma de participare directa a cetatenilor, acolo unde aceasta este permisa de lege.

ARTICOLUL 4

Intinderea autonomiei locale

1. Competentele de baza ale autoritatilor administratiei publice locale sunt prevazute de Constitutie sau de lege. Totusi aceasta dispozitie nu impiedica atribuirea unor competente autoritatilor administratiei publice locale, in scopuri specifice si in conformitate cu legea.

2. Autoritatilor administratiei publice locale le este recunoscuta, in cadrul legii, capacitatea deplina de a-si exercita initiativa in toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competentelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autoritati.

3. Exerciitiul responsabilitatilor publice trebuie, de maniera generala, sa revina, de preferinta, acelor autoritati care sunt cele mai apropiate de cetateni. La atribuirea unei responsabilitati catre o alta autoritate trebuie sa se tina seama de amploarea si de natura sarcinii, precum si de cerintele de eficienta si economie.

4. Competentele atribuite autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa fie, in mod normal, depline si exclusive. Ele nu pot fi puse in cauza sau limitate de catre o alta autoritate centrala sau regionala, decat in cazurile prevazute de lege.

5. In cazul delegarii competentelor de catre o autoritate centrala sau regionala, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa beneficieze, pe cat posibil, de libertatea de a adapta actiunea lor la conditiile locale.

6. Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie consultate, pe cat posibil, in timp util si in mod adecvat, in cursul procesului de planificare si de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc in mod direct.

ARTICOLUL 5

Protectia limitelor teritoriale ale unitatilor administrativ-teritoriale

Pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitatile locale in cauza trebuie sa fie consultate in prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.

ARTICOLUL 6

Concordanta structurilor si mijloacelor administrative cu sarcinile autoritatilor administratiei publice locale

1. Fara a aduce atingere dispozitiilor generale prevazute de lege, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa poata stabili, ele insele, structurile lor administrative interne, in vederea adaptarii acestora la nevoile lor specifice si asigurarii unei gestiuni eficiente.

2. Statutul personalului autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa permita o recrutare de calitate, fondata pe principii de merit si de competenta; vor fi prevazute, in acest scop, conditii adecvate privind pregatirea, remunerarea si afirmarea profesionala.

ARTICOLUL 7

Conditii de exercitare a responsabilitatilor la nivel local

1. Statutul alesilor locali trebuie sa asigure liberul exercitiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie sa permita o compensatie financiara adecvata pentru cheltuielile efectuate in legatura cu exercitarea mandatului lor, precum si, daca este cazul, o compensatie adecvata pentru castigul pierdut sau remuneratii pentru munca depusa si o asigurare sociala aferenta.

3. Functiile si activitatile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decat prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

ARTICOLUL 8

Controlul administrativ al activitatii autoritatilor administratiei publice locale

1. Orice control administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale nu poate fi exercitat decat in formele si in cazurile prevazute de Constitutie sau de lege.
2. Orice control administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale nu trebuie sa priveasca, in mod normal, decat asigurarea respectarii legalitatii si a principiilor constitutionale. Controlul administrativ poate totusi sa includa un control de oportunitate, exercitat de catre autoritatile ierarhic superioare, in ceea ce priveste sarcinile a caror executare este delegata administratiei publice locale.
3. Controlul administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proportionalitati intre amploarea interventiei autoritatii de control si importanta intereselor pe care aceasta intelege sa le protejeze.

ARTICOLUL 9

Resursele financiare ale autoritatilor administratiei publice locale

1. In cadrul politicii economice nationale, autoritatile administratiei publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune in mod liber in exercitarea atributiilor lor.
2. Resursele financiare ale autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa fie proportionale cu competentele prevazute de constitutie sau de lege.
3. Cel putin o parte dintre resursele financiare ale autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa provina din taxele si impozitele locale, al caror nivel acestea au competenta sa il stabileasca in limitele legale.
4. Sistemele de prelevare pe care se bazeaza resursele de care dispun autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie de natura suficient de diversificata si evolutiva pentru a le permite sa urmeze practic, pe cat posibil, evolutia reala a costurilor exercitarii competentelor acestora.
5. Protejarea unitatilor administrativ-teritoriale cu o situatie mai grea din punct de vedere financiar necesita instituirea de proceduri de egalizare financiara sau de masuri echivalente, destinate sa corecteze efectele repartitiei inegale a resurselor potentiale de finantare, precum si a sarcinilor fiscale care le incumba. Asemenea proceduri sau masuri nu trebuie sa restranga libertatea de optiune a autoritatilor administratiei publice locale in sfera lor de competenta.
6. Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie consultate, de o maniera adecvata, asupra modalitatilor de repartizare a resurselor redistribuite care le revin.
7. Subventiile alocate unitatilor administrativ-teritoriale trebuie, pe cat posibil, sa nu fie destinate finantarii unor proiecte specifice. Alocarea de subventii nu trebuie sa aduca atingere libertatii fundamentale a politicilor autoritatilor administratiei publice locale in domeniul lor de competenta.
8. In scopul finantarii cheltuielilor lor de investitii, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa aiba acces, in conformitate cu legea, la piata nationala a capitalurilor.

ARTICOLUL 10

Dreptul de asociere al autoritatilor administratiei publice locale

1. Autoritatile administratiei publice locale au dreptul, in exercitarea competentelor lor, de a coopera si de a se asocia, in conditiile legii, cu alte autoritati ale administratiei publice locale, pentru realizarea de sarcini de interes comun.
2. Dreptul autoritatilor administratiei publice locale de a adera la o asociatie pentru protectia si promovarea intereselor lor comune si acela de a adera la o asociatie internationala de autoritati administrative publice locale trebuie sa fie recunoscut in fiecare stat.
3. Autoritatile administratiei publice locale pot sa coopereze, in conditiile prevazute de lege, cu autoritatile administratiei publice locale ale altor state.

ARTICOLUL 11

Protectia legala a autonomiei locale

Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa dispuna de dreptul de a se adresa instantelor judecatoresti, in scopul asigurarii liberului exercitiu al competentelor lor si al respectului principiilor de autonomie locala care sunt prevazute de Constitutie sau de legislatia interna.

PARTEA A II-A

Dispozitii diverse

ARTICOLUL 12

Angajamente

Fiecare parte contractanta se angajeaza sa se considere legata de cel putin 20 de paragrafe din partea I a Cartei, dintre care cel putin zece, alese dintre paragrafele urmatoare:

- articolul 2
- articolul 3 paragrafele 1 si 2
- articolul 4 paragrafele 1, 2 si 4
- articolul 5
- articolul 7 paragraful 1
- articolul 8 paragraful 2
- articolul 9 paragrafele 1, 2 si 3
- articolul 10 paragraful 1
- articolul 11.

2. Fiecare parte contractanta, in momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aprobare, notifica secretarului general al Consiliului Europei paragrafele alese in conformitate cu dispozitiile paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Fiecare parte contractanta poate, in orice moment ulterior, sa notifice secretarului general ca se considera legata de orice alt paragraf din prezenta Carta, pe care ea nu l-a acceptat inca, conform dispozitiilor paragrafului 1 al prezentului articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a ratificarii, acceptarii sau aprobarii de catre partea contractanta care a facut notificarea si vor avea aceleasi efecte din prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 13

Autoritatile administratiei publice locale la care se aplica Carta

Principiile de autonomie locala prevazute in prezenta Carta se aplica tuturor categoriilor de autoritati ale administratiei publice locale, care exista pe teritoriul partii contractante. Orice parte contractanta poate, in momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sa indice categoriile la care intelege sa limiteze campul de aplicare sau pe care intelege sa le excluda din campul de aplicare a prezentei Carte. Ea poate, de asemenea, sa includa alte categorii de autoritati ale administratiei publice locale sau regionale in campul de aplicare a Cartei, pe calea notificarii ulterioare catre secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 14

Comunicarea informatiilor

Fiecare parte contractanta transmite secretarului general al Consiliului Europei orice informatie pertinenta privitoare la prevederile legale si la alte masuri pe care le-a luat in scopul de a se conforma dispozitiilor prezentei Carte.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL 15

Semnare, ratificare, intrare in vigoare

1. Prezenta Carta este deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Carta va intra in vigoare in prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care patru state membre ale Consiliului Europei vor exprima consimtamantul lor de a fi legate prin Carta, conform dispozitiilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat membru care isi va exprima ulterior consimtamantul sau de a fi legat de

prevederile Cartei, aceasta va intra in vigoare in prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 16

Clauze teritoriale

1. Orice stat poate, in momentul semnarii sau in momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezenta Carta.

2. Orice stat poate, in orice moment ulterior, printr-o declaratie adresata secretarului general al Consiliului Europei, sa extinda aplicarea prezentei Carte la orice teritoriu desemnat in declaratie. Carta va intra in vigoare, in ceea ce priveste acest teritoriu, in prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii declaratiei de catre secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declaratie facuta in virtutea celor doua paragrafe precedente poate fi retrasa, in ceea ce priveste orice teritoriu desemnat prin aceasta declaratie, prin notificare adresata secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte in prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre secretarul general.

ARTICOLUL 17

Denuntare

1. Nici o parte contractanta nu poate denunta prezenta Carta inaintea expirarii unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat in vigoare in ceea ce o priveste. Un preaviz de 6 luni va fi notificat secretarului general al Consiliului Europei. Aceasta denuntare nu afecteaza validitatea Cartei fata de celelalte parti contractante, sub rezerva ca numarul acestora sa nu fie niciodata mai mic de patru.

2. Orice parte contractanta poate, conform dispozitiilor enuntate in paragraful precedent, sa denunte orice paragraf din partea I a Cartei pe care l-a acceptat, cu rezerva ca numarul si categoria paragrafelor de care aceasta parte contractanta este legata sa ramana conforme cu dispozitiile art. 12 paragraful 1. Orice parte contractanta care, ca urmare a denuntarii unui paragraf, nu se mai conformeaza dispozitiilor art. 12 paragraful 1 va fi considerata ca a denuntat Carta insasi.

ARTICOLUL 18

Notificari

Secretarul general al Consiliului Europei notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice data de intrare in vigoare a prezentei Carte, conform prevederilor art. 15 din Carta;
- d) orice notificare primita in aplicarea prevederilor art. 12 paragrafele 2 si 3;
- e) orice notificare primita in aplicarea prevederilor art. 13;
- f) orice alt act, notificare sau declaratie in legatura cu prezenta Carta.

In considerarea celor de mai sus, subsemnatii, avand depline puteri in acest scop, au semnat prezenta Carta.

Intocmita la Strasbourg la 15 octombrie 1985, in limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, intr-un singur exemplar, care va fi depus in arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificata de pe aceasta ficarua dintre statele membre ale Consiliului Europei.